

Lai Ziemassvētku miers sirdī, lai veselīgs, bagāts un labestīgs Jaunais gads!

Kopsolī

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2005. gada decembris Nr. 26/27 (898/899)

www.lns.lv

Cena 30 santīmi

Svētku intervija

«Mēs esam strādājuši teicami...»

Uz «KS» jautājumiem atbild LNS viceprezidents Edgars Vorslovs.

* Ar kādu noskaņojumu un domām sagaidāt šos Ziemassvētkus un nākamā gadu? Vai bijis kaut nedaudz laika padomāt par to?

Ziemassvētkus un jauno gadu sagaidu labā noskaņojumā, jo šis gads bija ražīgs un daudz kas paveikts.

* 2005. gads jums personiski bijis visai nozīmīgs — Jūs ievēlēja par LNS

viceprezidentu. Kā tas izmainījis Jūsu dzīvi?

Jā, 2005. gads man bija nozīmīgs, bija vairākas pārmaiņas. Manu dzīvi gan tas neko daudz nav mainījis, tikai klāt nākuši papildu darbi un lielāka atbildība. Mazāk paliek brīvā laika.

* Kāds Jūsu skatījumā bijis gads, kas nu jau māj ardievas? Ar ko tas paliks biedrības vēsturē?

Aizejošais gads bija notikumiem bagāts. Veiksmīgi realizējām pirmo ES fondu finansēto projektu «Runājošās rokas», guvām uzvaras vairākos ES fondu un citos projektu konkursos un kā partneri piedalāmies citos projektos. Bez kautrēšanās varam teikt, ka LNS ir strādājis ražīgi, ar panākumiem.

Vēstures annālēs varēsīm ierakstīt gan jau minētos projektus, gan LNS forumu, gan LNS 85 gadu jubileju, gan kongresu Rēzeknē, kurā Pavlina kungs tomēr piekrita vēl vadīt LNS.

No beigums nākamajā lpp.

Šis ir Ziemassvētkiem un gadumijai veltīts numurs, pēdējais «Kopsolī» šajā gadā. Šķiriet lappusi pēc lappuses un lasiet: kādas ir LNS viceprezidenta Edgara Vorslova pārdomas Jaunā gada priekšvakarā, kā vērtē aizgājušo laiku mūsu jaunieši, biedrību vadītāji, LNS biedri. Kādas ir viņu ieceres nākamībā... Lūk, dažas vēlēšanās — gluži cilvēciskas: strādāt, izglītoties, saņemt pieklājīgu algu, satikt mīļu meiteni, būt veselam, ceļot, iepazīt jaunus draugus, tikt jaunās mājās, atrast vairāk laika sev... un vēl tas klusi ilgotais, ko skaļi negribas teikt. Lai piepildās!

Lasisim par tiem, kam nav darba un kas to veiksmīgi atraduši. Par to, ko gūstam un izjūtam, plašajā pasaulē prezentējot savu organizāciju, savu valsti. Lasiet par cilvēka ceļu pie Dieva un tā vārdā veiktajiem darbiem. Paldies tiem cilvēkiem, kas šajā numurā atvēruši savu sirdi sarunās, lai taptu Ziemassvētku intervijas. Paldies arī jums, kas to visu izlasīs.

«Dieva svētību Latvijas Nedzirdīgo savienībai...» No LNS foruma noslēguma koncerta (2005. V)

No redakcijas

Ak, eglīte, ak, eglīte...

Ši un citās Ziemassvētku dziesmas nu skan dvēselē un nerimsies līdz gadumijai. Pie zaļās egles, pie skujota zara dzimst jaunas cerības, sapņi, darbi, kas jāpaveic, un ticam atkal — lai kā mums klājies, viss labi būs, kamēr vien dzīvojam...

«KS» pateicas visiem saviem lasītājiem, rakstītājiem, ziedotājiem, atbal-

stītājiem, finansētājiem, darbiniekiem un domubiedriem par čaklo darbu, sapratni, sadarbību, palīdzību, idejām, labiem vārdiem un uzmundrinājumiem.

Tas viss kopā veidoja «Kopsolī» — 2005, un tas mums būs nepieciešams arī nākamgad. Soļosim kopā arī turpmāk!

«Esam strādājuši teicami...»

Kāds ir bijis pats nozīmīgākais sasniegums LNS darbā šajā gadā? ❖

Manuprāt tās ir uzvaras ES projektu konkursos un LNS kā organizācijas autoritātes celšanās sabiedrībā.

Lūdzu, paraksturojiet LNS iesaistišanos ES naudas apgūšanā! ❖

Te viennozīmīgi varam teikt, ka esam strādājuši teicami, un te liels nopelns ir LNS prezidentam Pavlina kungam, kura vadībā notiek gandrīz visi ar ES projektiem saistītie darbi.

Kā attīstās sadarbība ar valsts un pašvaldības iestādēm? ❖

Ar valsts iestādēm mums sadarbība laba, mūs regulāri aicina iekļauties dažādās darba grupās, tiek uzklauts mūsu viedoklis. Arī ar pašvaldībām pēdējā laikā sadarbība uzlabojas, bet te daudz kas atkarīgs no reģionālo biedrību aktīvi-

tātes un autoritātes vietējā mērogā. Visveiksmīgākā sadarbība ar savu pašvaldību ir rīdziniekiem. Rīgas Dome finansē gan dažādu nedzirdīgo organizāciju aktivitātes, gan sniedz dažāda veida palīdzību katram nedzirdīgajam individuāli.

Lūdzu, pavērtējiet LNS biedrību un atsevišķo iestāžu darbu, ieguldījumu LNS attīstībā! ❖

Visi ir strādājuši un devuši ieguldījumu LNS attīstībā, kā nu kurš spējis – daži vairāk, cits mazāk. Kā aktīvākos, idejām bagātākos un čaklākos gribētos atzīmēt valmieriešus.

Mazliet tuvāk – par LNS Komunikācijas centru: problēmas, iecerē, iespējas...

Aizejošā gadā KC ir strādājis veiksmīgi un ražīgi, valsts apmaksāto pasūtījumu izpildījām jau novembrī. Var teikt, ka esam nedzirdīgajiem pasnieguši Ziemassvētku dāvanu, decembrī nodrošinot pakalpojumus bez maksas. Gadu no

gada pieaug nedzirdīgo cilvēku pieprasījums pēc zīmju valodas tulkiem, bet to visu apmierināt nav iespējams gan finansējuma trūkuma dēļ, gan nepietiekamā tulku skaita dēļ.

Risināmās problēmas – konkurētspējīga atalgojuma nodrošināšana tulkiem, lai izglītos jauniešos radītu vēlmi strādāt par tulkiem.

Par iespējām un iecerēm daudz negribas runāt, lai neno-skauž. Vienu gan minēšu – ceru nodrošināt KC tulkiem bezmaksas 1.līmeņa augstākās izglītības iegūšanu, lai viņi varētu celt savu kvalifikāciju un nodrošināt kvalitatīvākus pakalpojumus nedzirdīgajiem cilvēkiem. Nākošgad februārī paies pieci gadi, kopš darbojas KC.

Vai ir kaut kas, ko LNS neizdevās paveikt, kā iecerēts? Kas darāms turpmāk? Un pirmām kārtām? ❖

Katrā darbā ir veiksmes un neveiksmes, bet domāju, ka LNS lielu neizdošanos nav bijis.

Bet par to, kā esam strādājuši, lai spriež paši biedri.

Pie turpmāk pirmām kārtām darāmā būtu jāmin LNS kapacitātes celšana, tas ir, LNS strādājošo un aktivistu izglītošana.

Kur un kā pats personiski sev, ģimenei plānojat šos svētkus? ❖

Ziemassvētkos plānoju aizbraukt pie savas mammas uz Latgali. Šogad daudzo darbu dēļ, tā īsti nav sanācis pacieņoties pie viņas, tāpēc vismaz Ziemassvētkos pabūsim kopā.

Jūsu ipašās pārdomas, novēlējumi – atsevišķi un visiem kopā? ❖

Līdzīgi kā gads nomaina gadu, tāpat arī mēs nestāvēsim uz vietas, bet mainīsimies līdzīkam, būsīm atbildīgi sabiedrības locekļi un savas problēmas strādājot paši risināsim, tad arī dzīve rādīsies gaišākās krāsās.

Novēlu gaišus Ziemassvētkus un panākumiem bagātu jauno gadu visiem!

❖ **Intervēja: Ilze Kopmane**

* Vecais un Jaunais — Kāds bija, kāds būs?

Vladimirs Kirre, Valmiera

2005. gads man bija labs gads, jo nebiju cerējis, ka būs tik daudz jautrības ar draugiem un vecākiem. 2006.gadā es, protams, gribētu satikt vienu mīļu meiteni, kura būtu man vislabākā draudzene un ar kuru kopā pavadītu labus un mīļus brīžus. Un lai piepildās arī viss pārējais, ko vēlos, bet tas lai paliek noslēpumā... ❖

Uldis Ozols, Rīga

2005. gadā man labākais notikums bija pieredzes apmaiņas programma jauniešiem starp Latviju un Īriju: pavasarī uz Īriju, vasarā pie mums Īri Latvijā. Tāds neaizmirstams notikums! Bēdīgākais ... aizsaulē aizgāja ģimenes mīlākais dzīvnieciņš

kaķis Pika, viņai bija 13 gadi. Man ir kāda vēlēšanās 2006.gadā, bet lai tā paliek manā ziņā kā sapnis, kas jau senlolots... ❖

Henriko Vācis, Liepāja

Šinī gadā biju aizbraucis uz Angliju pāstrādāt – tas arī priecīgākais notikums. Iepazīnos ar jauku meiteni. Šogad liepājnieki zaudēja labu cilvēku. Sēras bija arī manā ģimenē – aizsaulē aizgāja radniece. No jaunā – 2006.gada gribētu sagaidīt lielāku algu un paaugstinātu invalida pensiju. ❖

Sandra Āre, Plakanciems

Ar 2005. gada labāko notikumu noteikti varētu saistīt jaunas mājas iegādi Plakanciemā. Pārvākšanās un mājas iekārtošana prasīja daudz pūļu, bet tas tomēr bija labākais laiks.

Novēlu visiem labu veselību un izturību Jaunajā gadā! ❖

Andris Sudrabs, Rīga

2005. gads man bija neveiksmīgs, jo salauzu kāju. 2006. gadā es gribētu uzsākt savu mazo biznesu. ❖

Rudīte Fauste, Rīga

2005. gadā nekas īpašs nav bijis. Nākamgad gan ir vēlēšanās — lai dzīvē veicas un nekad netrūkst naudas, lai veselība laba! ❖

Ilona Liniņa, Rīga

2005.gads man bija tāds labs un kluss. Kādreiz piedalījos lugu iestudējumos „Rītausmā”, bet tad darba dēļ vajadzēja aiziet. Man bija vēlēšanās atgriezties teātrī, un nu septembrī tas piepildījās! Jaunajā 2006.gadā ļoti vēlos, lai raiti paveiktos kapitālais remonts mūsu dzīvoklī. Un novēlu Komunikācijas centram vairāk veiksmīgu tulku. Baltus Ziemassvētkus!

Renāte Jansone, Valmiera

Var teikt, raibi gāja. Labākais tas, ka biju lieliskā ceļojumā pa Eiropu. Sliktākais – inflācijas pieaugums atkal izrāvis lielu robu mūsu mazajām aldzīņām. Jaunajā gadā ceru uz lielāku algu visiem, vēlos stipru veselību, lai sekmējas darbs un mācības, lai man būtu interesanti ceļojumi un netrūktu mīlestības!

Daiga Delle, no e-pasta

Nedzirdīgo un viņu draugu organizācija «Efrāims» novēl mūsu maziem un lieliem draugiem baltus, svētīgus un mīļus Ziemassvētkus un bagātu ar panākumiem izglītībā un darbā Jauno gadu!

* Gadumijas pārdomas, atziņas, ieceres

Ar darbiem traks gads

Sandra Gerenovska, Rēzeknes biedrība

Mūsu pašu biedrības un LNS jubileja, tad LNS kongress Rēzeknē, un nu esam iesaistījušies divos projektos... Protams, bez tam jāveic visi kārtējie darbi. Bez tam arī augstkolā pati iestājos!

Tomēr pa visiem kopā tikām galā, kaut arī, godīgi sakot, esmu pārstrādājusies. Reizēm galva šķiet tik pilna, ka neko neņem vairs pretī, citreiz atkal — tik tukša, ka nekas nenāk prātā.

Esmu īpaši gandarīta, ka mums izdevās sagādāt prieku mūsu ļaudīm. To īpaši skaidri jutu dažos pasākumos, piemēram, izbraukumos. Bija cilvēki, kas pirmoreiz mūžā iepazīna tādus pakalpojumus kā viesnīca, viesu māja, atpūtas komplekss utt. Vai atkal — pirmoreiz iepazīna datorlietošanu un lielās iespējas, ko tās paver. Tādējādi cilvēki jūtas vairāk piederīgi visai sabiedrībai, «kā visi». Tas ir man liels gandarījums, un tā dēļ bija vērts pūlēties ar šī gada darbu veikšanu.

Arī man šogad jubileja

Mirdza Ozoliņa
Šogad apritēja 20 gadi, kopš esmu LNS biedre. Tas notika 1985. gadā.

S t r ā d ā j u

Vecrīgā. Ik dienas mani solī bija saklausāmi Jāņa sētas ielas bruģī, gan uz darbu ejot, gan mājup dodoties...

Reiz pie kāda Jāņu sētas nama pamaniņu uzrakstu — «Latvijas Nedzirdīgo savienība». Galvā pazibēja doma — varbūt es arī varu tur būt, jo nesaklausu telefonā teikto. Oficiāli neskaitījos nedzirdīgā, tomēr uzdrošinājos šai ēkā ieiet un... tā līdz šai dienai esmu šīs savienības biedre.

Atceros, uzņemšanas komisijā G. Poršs man pajautāja; ko varēšu dot savai biedrībai — apjuku. Materiāli — neko, jo pati biju vienīgā ģimenes apgādniece. Mani paglāba Maruta Piterniece, teikdama: piedalīsies ar rokdarbiem izstādēs. Tā tas arī bija.

Uzskatu, ka visjūtāmāko ieguldījumu Jūrmalas biedru dzīvē esmu paveikusi sakarā ar atlaidēm braukšanai Jūrmalas autobusos. Savienības vadība jau bija vērsusies Jūrmalas Domē šai jautājumā, bet bez panākumiem. Devos pati uz Domi pie vadības ar šo lūgumu. Man sarunas laikā

ieteica, lai LNS vēlreiz uzraksta jaunu iesniegumu. Un galu galā iznākumā — visi nedzirdīgie jūrmalnieki tagad brauc autobusos ar atlaidēm neatkarīgi no vecuma.

Kad to uzzināju, biju ļoti priecīga par paveikto, jo cilvēkiem ar žestu valodu iestādēs grūti savai vajadzībai pievērst uzmanību. Ne jau uz katra soļa klāt var būt tuks.

Bet visciešākās saites mani saista ar «Kopsoli» redakcijas ļaudīm. Katru mēnesi dodos turp kā pie ļoti mīļiem tuviniekiem. Tā ir mana istā «Iaimes saliņa». Kaut katram no mums tāda būtu!

Laimīgu Jauno gadu visiem, visiem!

Sagraut problēmu klinti

Dace Lāce, Valmieras biedrība

2005. gads Valmierai bijis notikumiem un pasākumiem bagāts. Vairāku projektu ietvaros notikušās aktivitātes sekoja cita citai galvu reibinošā ātrumā, ka Valmieras nedzirdīgie nemītīgi atradās kustībā un dzīves virpuļa centrā.

Esam bijuši pieredzes apmaiņas braucienos, veduši savus informatīvos pasākumus uz citām biedrībām, interesantas lekcijas klausījušies, Valmieras pilsētas dzirdīgo sabiedrības pasākumos iesaistījušies; gan likumu kalnus urbinājuši, gan ārzemju sadarbības partneru pieredzi un padomus saņēmuši.

Tas viss devis milzumu jaunas informācijas, pieredzes, zināšanu un ideju turpmākai biedrības darbībai un pašu nedzirdīgo izaugsmei. Protams, biedrības vadītājam un projektos iesaistītajiem cilvēkiem tas bijis grūts un smags darbs, bet ir gandarījums, ka no tā mūsu cilvēki guvuši reālu labumu, kļuvuši zinošāki, priecīgāki, laimīgāki.

2006. gadā novēlu — turpināt iesāktu un uzsākt jaunas, labas lietas; projektos iesaistītajiem darbiniekiem nezaudēt darba sparū un optimismu, visiem nedzirdīgajiem kļūt vēl aktīvākiem un piedalīties visās biedrības, aktivitātēs, jo tas viss ir tikai pašu labā.

Atcerieties, cik cieta ir akmens klints! Bet ūdens pilieni, ilgi un neatlaidīgi pilot virsū, to klinti sagrauž. Tāpat arī mēs — kā ūdens pilītes visi kopā un neatlaidīgi sagraužsim to cieta problēmu klinti.

Lielākais panākums — darbs

Laima Karlštrēma, Kuldīgas biedrība
Pārlūkojot aizvadīto gadu, teikšu, ka pats lielākais guvums mūsu ļaudīm bijis — darbs, iespēja strādāt. Mūsu biedri aktīvi izmantoja iespējas, ko deva Nodarbinātības aģentūra ar subsidētām darbavietām invalīdiem. Tā, piemēram,

pieci strādā ēdināšanas sfērā.

Arī mums, biedrībā, darba daudz vairāk sakarā ar iesaistīšanos ESF projektā «Mēs — sabiedrības daļa». Par to nežēlojos, bet mani uztrauc, vai spēšu nākamgad apmaksāt arvien augošos savus ceļa izdevumus, braucot uz darbu.

Vispār 2005. gads LNS bijis ļoti veiksmīgs. Man personiski daudz zināšanu deva līdzdalība LNS forumā. Prieks arī par to, ka ar mums kopā palika prezidents A. Pavlins. Esmu droša par LNS nākotni, un šo drošības sajūtu novēlu visiem biedriem — gan ģimenē, gan darbā, gan sabiedrībā. Vēl arī bērnudārzā, lietīšķās mākslas nazarē utt. Daļa no viņiem — jau pieņemti patstāvīgā darbā. Visiem novēlu strādāt centīgi, lai paliktu savā darbavietā.

Lai visiem skaists nākamais gads!

Būs jaunas tradīcijas, sakoptas telpas

Elvira Čaika, Daugavpils biedrība
Visādi gājis. Esam sašpiesti mazā istabiņā, bet cenšamies neatpalikt, būt klāt, darīt visu. Piedalīties arī projektos.

Aizsākām pat jaunu tradīciju — jubilāru godināšanu «Zelta briedumā». Projekts deva «grūdieņu», ceram turpināt to arī citugad. Vairāk iepazīnām savu pilsētu, gājām uz muzejiem.

Nu vislielākais prieks — sācies kluba ēkas remonts: klāj jumtu, veik elektrību. Ceram, ka nākamgad tiksīm savās sakoptās telpās.

Jaunajā gadā vēlētos, lai vairāk cilvēku atrastu ceļu uz biedrību, aktīvi piedalītos visos pasākumos. Esiet atsaucīgi, draudzīgi, žēlsirdīgi — paši savā starpā un pret cietiem.

Lai Jaunajā gadā katram ir kādas mājas, kur prieks būt kopā ar savējiem!

»Es vēlos strādāt«

Ilze Kopmane

— *tāds bija mērķa semināra nosaukums un arī uzdevums rosināt vēlmi un spēju nedzirdīgiem meklēt un atrast darbu.*

Projekta «Mēs — sabiedrības daļa» ietvaros no 2005. gada 12. līdz 16. decembrim Rīgā notika daudzveidīgas teorētiskās un praktiskās nodarbības nedzirdīgiem bezdarbniekiem no dažādiem Latvijas re-

ģioniem. To saturā: lekcijas darba likumdošanas jautājumos, pārrunas un iemaņu apgušana savas pašapziņas un motivācijas raisīšanā, profesionālo interešu un prasmju apzināšanā, datorlietošanā, uzvedības un rīcības modelēšanā, darba meklēšanā. Noslēgumā kursanti sagatavoja savu rīcības programmu, tuvākā nākotnē meklējot darbu.

Bezdarbs — bankrotu un likvidāciju rezultātā

Mēs vēlamies strādāt — to apliecināja visi. **Vilhelmīne Vicinska** (Talsi) kādreiz bijusi šuvēja, šobrīd dzīvo savā lauku mājā,

kopj māļlopus, sakņudārzu utt. **Gunta Lange** — **Nebija** dzīvo laukos Aizputes pusē. Strādājusi dažādos darbos — Restaurācijas pārvaldē, Kuldīgas klubā u.c. Pēc AS «Vulkāns» bankrota trīs gadus bezcerīgi meklē darbu. Dzīve ir dārga, nopūšas viņa, vajadzētu strādāt... **Antoņina Grinšpone** (Daugavpils) tikpat ilgi dzīvo pa laukiem pēc 23 gadu darba MRU.

Andris Fomins (Rēzekne) zaudējis darbu, statusu samazinot. Tāpat **Sarmīte Valdmane**, kas strādājusi par adītāju «Dailradē». Kamēr bijusi bērna kopšanas atvaļinājumā, firma bankrotējusi.

Turpinājumu lasiet pēdējā lappusē

Motivācija: Caur izglītību — pie darba

Ilze kopmane

Nav tik daudz izglītotu nedzirdīgo jauniešu kas par savu darbavietu izvēlējušies «pašu mājas», kādu no nedzirdīgo organizācijām. Viena no nedaudziem un no pašiem pirmajiem — **Liene Kleina** — **Brūvere**, šobrīd LNSF birojā strādā par grāmatvedi. Nu jau septiņus gadus kopā ar LNSF. Kādi tie bijuši viņas skatījumā?

— **Kā notika tava atnākšana uz LNSF?**

Kādā sportistu ballē 1997. gada nogalē sagadījās, ka sēdēju pie viena galda ar LNSF prezidentu Vari Strazdiņu. Viņš pāinteresējās, ko daru, kur mācos. Iepazināties tuvāk. Bet jau nākamajā gadā viņš mani sameklēja un piedāvāja strādāt LNSF birojā.

Vēl mācījos Jūrmalas RRC koledža komercdarbinieku grupā, tāpēc piekritu pastrādāt vienu dienu nedēļā. Tā teikt, izmēģināt praksē savu varēšanu un zināšanas. Un tā arī viss sākās.

— **Tātad pēc skolas beigšanas jau kā diplomēta speciāliste nolēmi turpināt darbu turpat. Kādi bija tavi pienākumi un uzdevumi?**

Sāku ar lietvedības dokumentu sakārtošanu, jo tajos valdīja liels juceklis. Teoriju zināju, izstrādāju savu sistēmu un to arī ieviesu. Līdztekus bija jāiesaistās arī praktiskā sporta dzīves organizēšanā, sponzoru meklēšanā utt. Un tas man likās interesanti!

— **Tomēr tagad esi grāmatvede?**

Pāreja pamatā uz grāmatvedības pārzināšanu notika pēc kāda gada un pakāpeniski, pēc prezidenta ierosinājuma.

Tolaik LNSF viceprezidents bija Ainārs Osmanis, zinošs cilvēks finansu lietās un viņš kļuva par manu skolotāju. Daudz ko apguvu arī pašmācības un tiešā darba gaitā. Tagad pamatā ar visu tieku galā pati.

— **Grāmatveža darbu daudzi no malas uzskata pa visai sausu un garlaicīgu. Vai tā tas ir?**

Nekādā ziņā es tā neteiktu! Kā jebkurš darbs, arī tas ir radošs, un aiz skaitļiem slēpjas daudz kas interesants. Bez tam iesaistos arī sporta notikumu organizēšanā, it īpaši lielāko un nozīmīgāko, kad mums birojā katram ir savi uzdevumi papildus tiešajam darbam.

To daru ar prieku, jo tā ir dažādības un daudzveidības iespēja, kontaktu paplašināšana, satikšanās ar interesantiem cilvēkiem, var teikt, integrācijas ideja reālā darbībā.

— **Tātad sports aizņem daļu tavas sirds?**

Tā var teikt. To neaizmirstu arī ikdienā, strādājot par audzinātāju Rīgas skolā. Tur izmantoju iespēju ar bērniem personiski runāt par sportu kā brīvā laika izmantošanas veidu, skaidrot tā nozīmi un iepazīstināt viņus ar iespējām pašiem iesaistīties treniņos, veselīga dzīvesveida nodarbībās, sacensībās.

— **Kā tu raksturotu LNSF šajos 15 pastāvēšanas gados?**

Esmu bijusi aculieciniece lielām pārmaiņām. Pirmām kārtām tam, kā veidojās drošs pamats LNSF darbībai — kontakti ar visas Latvijas sporta dzīves pārzinātajiem un finansētājiem, tātad arī drošs pamats LNSF darbībai.

Otrkārt, pati izjutu, ka arvien labāki kļūst darba apstākļi, sākot ar ofisa iekārtojumu, datoraprīkojumu un beidzot ar kadru nodrošinājumu.

Treškārt, man prieks, ka esam izauguši tiktāl, ka nu jau varam sākt pievērsties savas vēstures apkopošanai.

Tie visi ir optimistiski fakti, kas liecina — LNSF 15. gadskārtu sagaidām godam.

— **Un tomēr droši vien var vēlēties vēl kaut ko labāk, vairāk, savādāk?**

Domāju, ka apstākļi radīti labam darbam, tālāk attīstību noteiks pašu darbs un attieksme.

Tieši par pēdējo īpaši jāpiedomā. Lai mēs neciestu morālos zaudējumus, mums birojā un organizācijā jāzveido labvēlīga, pozitīva, pretimnākoša attieksme, atvērtība ikviena idejām un vēlmēm darboties sportā. Tikai tā varēsīm cerēt uz jauniešu iesaistīšanos.

Viņu vidū jāmeklē potenciālie lideri, jārosina viņu izaugsme un prasme vest aiz sevis pa sporta ceļu pārējos. Reizēm pat burtiski, paņemot aiz rokas, aizejot kopā uz treniņu, sacensību vietu. Ja to darīs vienaudži, sekmes būs daudz labākas nekā pamācošām runām «no augšas».

— **Kādas bija tavas pārdomas pirms LNSF kongresa?**

Par visu vairāk vēlējos, lai savā amatā paliek līdzšinējais prezidents. Es viņu cīņu kā prasīgu, stingru un gudru vadītāju, kas zina, ko grib panākt un kā to izdarīt, kā cilvēku, kas pratis prezentēt LNSF un iegūt tai vietu ne tikai Latvijā, bet visā pasaulē.

Zinu, ko nozīmē ar lielām pūlēm iegūtie kontakti un pašreizējā līmeņa sasniegšana.

Tāpēc esmu iepriecināta par to, ka LNSF arī turpmākos četrus gadus vadīs Varis Strazdiņš. Varam cerēt uz sekmīgu darbu.

Pa ticības ceļu

«Dievs zina labāk...»

Kad tapa šī intervija (2005.VIII), liepājniece Agrita Vasiljeva jau plānoja doties prom no Latvijas. Viņa bija nolēmusi pārcelties dzīvot uz Krieviju, Pēterburgu – pie sava vīra Ruslana. Turp nu viņu aizvedis ticības un mīlestības ceļš.

Pār visiem mums Dievs

— tā domā Agrita, kad saruna ievirzās par viņas lēmumu un dzīvi pirms tam, Latvijā. Agrita mācījies Valmieras skolā, beigusi Raiņa vidusskolu, strādā par šuvēju un ir Liepājas baptistu draudzes locekle.

Šis pēdējais fakts arī bija par pamatu tālākiem nozīmīgiem notikumiem viņas dzīvē. Bet sākums šim stāstam ir šāds. Pirms trim gadiem draudze devusi iespēju mācīties nedzirdīgo Kristīgajā skolā Pēterburgā, un viņa nolēmusi izmantot piedāvājumu. Aizbraukusi!

Liktenīgā tikšanās

Jau pirmajā dienā iznācis, ka nosēdusies brīvajā vietā blakus Ruslanam, jauneklim no Kabardijas — Balkānu republikas Aizkaukāzā. Viņš bija jau strādājis kā misionārs un arī ieradies uz mācībām. Un abiem bija tā kā raksta romānos: ieraudzīja un – iemilēja! Kas gan cits ja ne Dievs viņiem izkārtēja šo liktenīgo tikšanos!

Mācības sākumā nevedās viegli, jo traucēja krievu zīmju valodas nezināšana, taču to apguvusi no vārdnīcas un sarunā ar Ruslanu. Viņš ātri vien apguvis ziniņas šajā

skolā, tad sācis strādāt tur par pasniedzēju, un tagad jau ir šīs skolas direktors.

Jāvārds pateikts!

Un tā Agrita uz skolas kursiem braukusi vairākkārt. Mācījies un domājusi par savu dzīvi, līdz izlēmusi dot jāvārdu Ruslanam, savam vienīgajam – zelta cilvēkam. Kāzas jaunais pāris svinējis Ruslana dzimtajā pusē – Naļčikā, Kabardijas galvaspilsētā, kur dzīvo viņa vecāki. Salūgts ap 60 viesu. Kāzās kā jau kāzās, pat nozaguši viņu, un līgavainim nācies izpirkt savu sieviņu.

Pusgadu Agrita nodzīvojusi Aizkaukāzā. Daba tur tik skaista ar savu kalnu valdzinājumu – bet nav varējusi pierast pie turienes paražām un dzīvesveida. Ir tā, kā grāmatās stāsta: sievietes tur ir kā «zemāka šķira», kas pakļautas vīrietim: kā viņš vēlas, ko viņš teiks, — tas jādara. Vīrs savu sievu var turēt četrās sienās un nekur neļaut sabiedrībā, var ieslodzīt pagrabā, kad sadomā par kaut ko sodīt utt.

Nē, nedomājiet, ka tā klājas Agritai. Viņas vīrs nav vietējais iedzīvotājs – kaukāzietis. Viņš ir krievs, un tādas tradīcijas neatzīst. To neaļauj arī viņa kristīgā ticība.

Taču musulmaņu ierāžas ir savādākas, un tās Agritai nebija pieņemamas, kaut vai tikai vērojot no malas. Viņa aizbrauca atpakaļ uz Latviju.

Ģimenei jāapvienojas

Gandrīz trīs gadus viņi tikās epizodiski, rakstīja e — vēstules, sazvanījās... Prātoja, ko darīt, kā dzīvot tālāk. Pamazām brieda Agritas lēmums – braukt dzīvot pie Ruslana uz Pēterburgu, uz kristīgo skolu, kur viņš tagad strādā.

Protams, Agrita atzīst, ka žēl atstāt savu dzimteni, tuviniekus, draugus, bet abi

vēlas īstu ģimeni, tāpēc jābūt kopā. Viņa cer arī tur atrast darbu, būt noderīga kristiešiem, skolai, jau tai ģimenei, ko veidos tālāk ar Ruslanu.

Dievs dod cerību

Agrita pakļaujas uz Dievu, jo viņš vienmēr zina labāk, kas vajadzīgs. Viņa ir stipra šajā ticībā un tāpēc mierīga, tik izšķirīgu lēmumu savā dzīvē pieņemot.

Ja arī es kādreiz nedabūju to, ko vēlos, viņa smaidot saka, tas nozīmē – tāpat nav priekš manis. Toties pavisam ko citu es dabūju pēkšņi, negaidīti.. Tas ļauj saglabāt mieru jebkurā situācijā, kad kaut ko zaudēju vai iegūstu.

Ar šādu cerīgu izskaņu beidzās mūsu saruna. Paldies tev, Agrita, par atklātību un sirsniņu, un lai Dievs stāv tev klāt šajā izšķirīgajā dzīves periodā!

Ilze Kopmane

Pestīšanas Armija — skolai

Uldis Ozols

Pestīšanas Armija (PA) Latvijā darbojas jau 10 gadus, palīdzot ar Dieva vārdiem ne tikai slimiem, trūcīgiem pensionāriem un slimiem bērniem, bet neredzīgiem, garīgi slimiem bērniem Latvijā, arī mūsu skolas nedzirdīgiem bērniem.

Šo gadu laikā bērni apmeklējuši dažādas interesantas nodarbības, piemēram, zīmēšanā, veidošanā, aplikāciju veidošanā. Notiek dieva lūgšanas stundas PA ēkā Bruņinieku ielā. Par šo PA darbību atbild PA majore zviedriete Else Andersone. Viņa ir ļoti sirsniņš un miļš cilvēks, mīl mūsu ze-

mi Latviju. Viņas vadībā noorganizēti dažādi kursi, piemēram, par zīmju valodas apmācības metodi Zviedrijā u.c. Notika straptautiska līmeņa — ECDL datorkursi nedzirdīgiem jauniešiem Rīgas skolā, zīmju valodas nometne nedzirdīgo bērnu vecākiem Priekulojos un Skangaļos. Sadarbību ar PA Rīgā pārzināja mūsu skolotāja Vladislava Klēgere. Arī viņa ar lielu atdevi vadīja nodarbības un bērnu vasaras nometnes Latvijā un Zviedrijā.

18. – 20.novembrī mūs uzaicināja apmeklēt pasākumu, veltītu PA 110 gadu jubilejai Stokholmā, Zviedrijā. Turp devās U.Ozols, Sk.Pliska, R.Jansone, N.Jefremova, skolotāja V.Klēgere un Rīgas skolas skolēni: Elita Ķivīte, Raitis Rūrāns, Vies-

Skolotāja Vladislava

Elses kundze

turs un Kristīne Zapolski, Marina un Eva Vaivodi.

Mēs Stokholmā neatpūtāties, bet piedalījāties PA nedzirdīgo kongresā. Notika darba grupas par dažādām tēmām, kas saistītas ar Dievu, kā arī teātra un melodeklamāciju mēģinājumi. Komunicējām ar

«Pestīšanas armija — skolai» *

nedzirdīgiem zviedriem, lielāko daļu vecākā gada gājuma cilvēkiem.

Mums izdevās iepazīties arī ar pašu jaunāko nedzirdīgo mācītāju somu Janni Kankonenu un viņa sievu – igauņieti Irīnu Kankonenu. Abi dzīvo Zviedrijā. Viņš ir vienīgais nedzirdīgais mācītājs Zviedrijā un vada dievkalpojumus ne tikai PA ēkā, bet arī luterāņu, katoļu baznīcās un arī citās mazās draudzēs, tāpat piedalās arī kristībās, kāzās un bērēs. Viņš atvēlēja mums visiem kādu stundu – stāstīja par dzīves jēgu saistībā ar Dievu. Tiesām bija ļoti interesanti vērot, kā nedzirdīgs mācītājs to visu stāsta zīmju valodā. Mums rādīja arī video īsfilmu zviedru zīmju valodā par tēvu un dēlu. *

Pēc tam viņš ar savu komandu noorganizēja video (DVD un VHS) materiālu prezentāciju par Biblii. Viņš stāstīja, ka nedzirdīgie lielāko daļu nelasa Biblii katru dienu, tāpēc izstrādāts projekts, lai sagatavotu šādus materiālus. Projekta realizācijas laiks bija 3 gadi. Tas tiešām bijis ļoti grūts darbs, tomēr izdevies labi! Pirms tam Janni mācījies 3 gadus Bībeles skolā, lai iegūtu mācītāja kvalifikāciju. Tuvākajā laikā būs arī vēl otrs nedzirdīgs mācītājs. Ir vēl zēlsirdības māsa Eva Ozoliņš. Viņa apciemo vientuļos pensionārus mājās, aicina pensionārus uz dažādiem pasākumiem, lai viņi nejostos vientuļi. Brīnījāmies par uzvārdu. Izrādījās, ka viņas vīrs ir latvietis Uldis Ozoliņš, kurš kā mazs puisēns ar savu ģimeni emigrējis uz Zviedriju. Cik maza ir pa-

saule! Uz šo pasākumu atbrauca daudzi nedzirdīgie ticīgie zviedri no visas valsts malām. Piedalījās luterāņi, katoļi un citu draudžu ticīgie. Pasākuma beigās mēs uzstājāmies ar melodeklamāciju. Diriģente bija Vladislava Klēgere. Nospēlējām arī mazu teātri no Bībeles fragmentu «Līdzība par pazu dušo dēl».

Kādas trīs stundas beigās bija brīvas un mēs apmeklējām karalisko zirgu muzeju, kur apskatījām, kā izskatījās zirgu ekipējums kara laikā, karavīru formas, karaļu rati senos laikos. Nakšņojām Iepnā četru zvaigžņu viesnīcā Stokholmas centrā. Liels paldies Elsei Andersonei un Vladislavai Klēgerei, kā arī Skaidrītes Pliskas meitām Laurai un Justīnei par zīmju valodas un angļu valodas tulka darbu Stokholmā.

Radniecīgā organizācijā

Efraimieši Budapeštā

Ivars Kalniņš

Soruden kārtējo Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības forumu un Ģenerālā Asambleju uzņēma Ungārijas Nedzirdīgo asociācija. Pasākumu kompleks risinājās galvaspilsētā Budapeštā un tajā piedalījās 33 nedzirdīgo jauniešu līderi no 17 Eiropas valstīm. Tajā skaitā arī Nedzirdīgo jauniešu organizācijas «Efraims» pārstāvji Ivars Kalniņš un Guntars Jurševskis.

Pirmajās divās dienās notika diskusija par globālu problēmu — «Nedzirdīgo jauniešu pieeja augstākajai izglītībai». Vairākas darba grupas apsprieda un analizēja jauniešu izglītības iespējas, zīmju valodas tulka un studijas finansējuma pieejamību, mācību maksas u.c. atlaides nedzirdīgajiem. Katrai valstij ir sava politika dažādu atvieglojumu un pieejamības nodrošināšanā. Pieredzes apmaiņa sniedza daudzas jaunās idejas.

Mēs, latvieši, konstatējām, ka Latvija ir vienīgā valsts, kas nenodrošināta zīmju valodas tulka pakalpojumus studējošiem ne-

dzirdīgiem jauniešiem augstākās izglītības iestādēs. Tāpēc nevarējām iesaistīties kartās diskusijās, jo pirmais jautājums bija — vai valsts maksā par tulku? Tālāk sekoja tādi jautājumi: kāda loma un prasības jāizvirza tulka darbam, cik daudzun kas piešķir

finanses šim pakalpojumam, kādas atlaides ir mācībās un eksāmenos utt. Labākā situācija ir Skandināvijas valstīs — nedzirdīgo iespējai iegūt augstāko izglītību nekādu šķēršļu. Piemēram, dāņiem valsts apmaksā studijas un tulka pakalpojumu, bezmaksas portatīvo datoru, stipendiju, maksā arī palīgam, kurš pieraksta visas

lekcijas utt. Jāteic, pozitīvi piemēri nav tālu jāmeklē — arī kaimiņvalsts Lietuva mūs apsteigusi, tur nedzirdīgiem studentiem tulka pakalpojumu nodrošina gan Lietuvas Nedzirdīgo biedrība no valsts budžeta līdzekļiem, gan pašvaldības.

Bija lekcijas arī par komunikācijas problēmām un sadarbību ar medijiem, par 2000. – 2005. gada jauniešu programmu

Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības mērogā. Notika dažādu projektu prezentācijas. Mēs prezentējām savus projektus.

Pēdējā dienā notika Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības Ģenerālā Asambleja (ĢA), kas apstiprināja nelielas izmaiņas statūtos, pamatnostādnes, aktivitāšu programmas, vīzijas. No-

lēma savienībā iesaistīt vairāk dalībvalstu. Nākošā Asambleja notiks nākamajā vasarā Īrijā, kur organizēs arī nedzirdīgo jauniešu nometni. «Efraimam» tika piedāvāts organizēt šādus pasākumus 2008. gadā Latvijā. Pagaidām mēs vēl lēmumu par to neesam pieņēmuši. *

* Īpašie sveicieni *

Sirsnīgi sveicam 2005.gada jubilārus: **Alīnu Gavraču (90), Hortenziju Kalnu (85), Annu Elksni (80), Helenu Kozlovsku un Viktoru Butkānu (75)** skaidrajās jubilejās, vēlam stipru mīlestību, prieku un laimi.

RB Vidzemes grupa

* Lasītāju ievēribai

Informējam, ka no 2006. gada bez maksas tiks publicēti tikai LNS iestāžu oficiālie paziņojumi visiem «KS» lasītājiem. Dažādi individuālie un grupu sludinājumi, pateicības, apsveikumi utt. atsevišķām personām vai to grupām — maksās I Ls. *

† Sēru vēstis

Taisija Silova, (1944.17. XII — 2005. 22. X).

Šeit, kluso ēnu taciņā,
Es palieku nu maliņā...
Izsakām dziļu līdzjūtību Šeina Ivanovai, vīru **VIKTORU** (1936.24.III — 2005.16.XI) mūžībā aizvadot. *Daugavpils biedrība*

Ziemassvētku brīnumu gaidot

* Kad priede izaugusi cienīgi skaista *

Ir astoņi vakarā, kad sarunājam ar Solveigu Jēkabsoni satikties Salaspils centrā, lai mirkli vēlāk brauktu pa naksnīgi jaukajām ieliņām uz Jēkabsonu dzimtas māju. Tas ir laiks, kad visa ģimene beidzot ir mājās no darba, kas vairākumam no viņiem ir Rīgā. Kad piebraucam pie mājas, paliek tā priecīgi ap sirdi — baltais sniedziņš, degošais eņģelītis mājas logā, sakārtās lampiņu virtenītes kokos un varenā priede pie mājas rosināt rosina domas par Ziemassvētkiem.

Vēlāk skatos Jēkabsonu draudzīgās ģimenes foto. Tajā — Solveiga (34), Gints (32), Toms (11) un Elvis (7). Uzzinu, ka Ziemassvētki šajā ģimenē ir vismiļākie. Tad brīnums tiek sagaidīts un ap sirdi top silti, silti!

Priede – zinību simbols

Kamēr Solveiga steidz gādāt veselīgu tēju un cienastu, runājamies ar namatēvu Gintu. Steidzam arī slavināt brīnišķīgo koku pie mājas. Izrādās, tā ir Āzijas skuju priede, stādīta ap 1990. gadu par godu tam, ka viņš beidzis Rīgas nedzirdīgo skolu. Tika iestādītas 2 priedes, bet izķepurojās šī viena.

Solveiga garāmejojot piebilst, ka tad, kad iepazīnās ar Gintu, priede bija maziņa, bet nu jau izaugusi savam vecumam cienīgi skaista, tāpat kā izveidojusies viņu laulība – nu jau 11 gadi nodzīvoti!

Agri sācies darbs

Gints: Kopš 11 gadu vecuma remontēju mašīnas. Sākās ar to, ka tētis atļāva izmēģināt auto, bet, esot jau pavisam tuvu mājai, izraisīju nelielu avāriju, tad nu tētis teica, lai taisot pats. Ar to viss sākās. Kad biju 11. klasē, zviedru radī ar mūsu ģimeni izveidoja mazu biznesu — viņi iekārtoja autoservisu pie mājas, kur pieņēma labošanai auto un dzina tās uz Latviju. Mēs ar tēti savedām šīs mašīnas kārtībā.

Savu pirmo auto nopelnīju jau 11. klasē. Vēlāk, kad mums parādījās lats, zviedriem tas nešķita izdevīgi un sadarbība beidzās. 12. klasē pa dienu mācījos skolā, vakaros remontēju mašīnas vietējiem. Mani klienti bija dzirdīgie. Tētis uzklauzīja klientu vēlmes, es biju izpildītājs. Strādājām kopā 4 cilvēki. Tikai 1997. gadā slēdzām savu autoservisu, jo vairs nebija izdevīgi.

Tad notika pavērsiens — tētis pēc profesijas ir feldšeris un viņam Salaspils dome piedāvāja uzņemties atbildību par sociālās aprūpes centra atvēršanu. To ierīkoja bijušajā sadzīves kombināta ēkā un visu sāka

no nulles. Piedalījās visos remontdarbos — liku grīdas, sienas u.c. Paralēli remontēju arī auto — nu jau viens pats. Līdz šim nebiju ārpus skolas saticies ar nedzirdīgajiem. Tikai 2000. gadā sāku satikties ar nedzirdīgiem draugiem. Sociālās aprūpes centrā, kur tētis ir direktors, astoņus gadus biju šoferis, gandrīz vienīgais vīrietis kolektīvā, kolēģes mani lutināja. Bet tā tomēr ir valsts iestāde un atalgojums...

Tagad strādāju par namdari nedzirdīgo komandā Rīgā, bet joprojām, kad vajag, eju tētim palīgā. Mana mamma ir medmāsa un arī strādāja sociālās aprūpes centrā, tagad gan ir pensijā. Arī Solveiga strādā turpat — jau 6 gadus ir sētniece un šofere. Sētnieces darbs gan smags, tāpēc Solveiga gaida, kad atbrīvosies veļas mazgātājas vieta.

Kā Gints sieviņu noskatīja

Gints: Mēs iepazīnāmies jau skolas laikā. Bijām vienlaicīgi ielūgti uz kopēja drauga 18 gadu ballīti, tur arī saskatījāmies. Sapazināmies tuvāk dejojot.

Solveiga: Visi radi gaidīja, kad Gints beidzot vedīs atrādīt mani. Kad biju jau skolu beigusi, bet Gints vēl mācījās, man bija neērti braukt pie viņa ciemos. Tad Ginta mamma uzzināja, ka dēlam ir meitene, un par visām varītēm lūdza ciemos.

Kaut arī strādāju MRU par šuvēju, tomēr man klājās grūti un nebija naudas dāvanai tāpēc, kautrējos pieņemt uzaicinājumu. Gints mani pats uzmeklēja.

Tad bija manas draudzenes Ilonas Keišas kāzas, kur bija nepieciešams pavadoņš, un kāzās mūsu jūtas uzjundīja. Drīz arī pieteicas mūsu mīlestības bērniņš. Vērsos nevis pie savas, bet Ginta mamma, un viņa šo ziņu uzņēma ar sajūsmu. Tālāk sekoja skaists grūtniecības laiks, tiku ļoti lutināta. Vīramāte sagādāja gan labus ārstus, gan dzemdībās pati sagaidīja savu mazdēliņu.

Pēcāk gan viņa atklāja savu sāpi un bažas — pašai pirms Ginta bijušas divas neveiksmīgas grūtniecības, tāpēc tādas rūpes un uztraukumi par mani.

Zem viena jumta vairākas paaudzes kopā

Solveiga: Varu teikt tikai paldies Ginta mammai. Tas, ko viņa darījusi mūsu labā, ir vārdos neapkrastāms! Mums bija skaistas kāzas, pateicoties viņai, un pēc tam — tik ļoti viņa palīdzēja bērnu auklēt, kad tie bija mazi... Arī tagad palīdz izvadāt uz skolu.

Saimniecība mums kopēja. Strīdu par

to nav, jo pēc dabas neesmu slinka, it īpaši man patīk strādāt dārzā. Ja gadās kāda konfliktsituācija, pieklustu, piekāpjos, jo strīdi ne pie kā laba neved. Ginta īstais tētis gan nobijās no likteņa negaidītā pavērsiena — Gints piedzima krietni pirms laika un nācās gulēt inkubatorā. Slimnīcā viņu aprūpēja un ar Ginta mammu iepazīnās labs cilvēks, kurš pieņēma Gintu kā savu dēlu. Arī Gints šo labo cilvēku sauc par savu tēvu.

Bērni, to audzināšana — viegli vai grūti?

Solveiga: Bērni respektē tēti. Cenšamies audzināt stingri. Bērniem vienmēr ilgi un pacietīgi visu skaidroju. Sevišķi daudzi «kāpēc» ir Elvim. Ar omi viņam sarunas sokas grūtāk, jo viņa brīvi nepārvalda zīmju valodu. Toms, kā jau pirmdzimtais, ir omes lielais mīlulis.

Prieks, ka puikas ir čakli palīgi dārzā. Privātmājā jau nekad darbu netrūkst. Atļauju dēliem darboties pie tēta garāžā. Mani neuztrauc eļļainās rokas, netīrās drēbes — galvenais, ka viņiem ir interese, darboties kopā ar tēvu! Zēni šad tad arī virtuvē uzmeistaro kādu gardu našķi. Sestdienās apmeklējam baznīcu. Bez tās kaut kā noteikti pietrūktu mūsu dzīvē. Aktīvais Elvis nu visus mudina pie galda un gulēt ejot noskaitīt lūgšanas. Dieva mīlestība dara ar bērniem tik daudz laba!

Brīvais laiks — ģimenes izklaides, vaļasprieki, svētki...

Gints: Mums ļoti patīk ceļot. Kā vasarā sākas skolas brīvlaiks, atvaļinājumi, tā ar teltīm apceļojam Latviju. Šovasar bijām Ventspilī, Pāvilostā.

Solveiga: Un daudz braucam ar velosipēdiem. Mums patīk strādāt dārzā, audzējam tomātus, zemenes un citus ekoloģiski tīrus našķus.

Labi zīmēju, tāpēc sociālās aprūpes centrs vienmēr pasūta zīmējumus. Cenšos arī saviem bērniem iemācīt skaisti zīmēt. Nu jau viņiem gluži labi sanāk, skolā saņēmuši uzslavas.

Ziemassvētki klāt!

Solveiga: Šos svētkus vienmēr svinam tikai ģimenes lokā. Katru gadu pie mums ierodas savādāks Ziemassvētku vecītis — tāds pārliecinošs. Bērni viņu ierauga pa logu. Tas soļo un lūko, kurā mājā ieiet. Vienugad puikas bija gatavi logu rūtis izdauzīt, tā vien šķita, ka vecītis taisās pāiet mūsu mājai garām. Šo lomu vienmēr uzņemas kāds cits — tad Gints, tad kaimiņš, tad Ginta krustēvs. Katru gadu bērni sūta Ziemassvētku vecītim vēstuli — uzzīmē to,

* * *

Kad priede izaugusi

Ģimene: «Arī šajos Ziemassvētkos viņi visi būs kopā.»

ko ļoti grib saņemt. Lielais Toms jau daudz ko nojauš, bet tik un tā vēlas, lai brīnums mājās ierodas vēl un vēl...

Ziemassvētku galdā ceļu vienmēr vistas cepeti. Bērni cep piparkūkas. Visi ir nodarbināti, tikai Gints ir brīvs — viņa uzdevums: lai Ziemassvētku vecītis ienāktu mūsu mājās.

25. decembrī pie mums vienmēr viesojas mūsu krustdēls Francis ar māmiņu Innu. Un 29. decembrī pie manis uz vārdadienu vienmēr sabrauc ciemiņi.

Jauno gadu sagaidīsim draudzīgā salaspīļu pulciņā.

Kāds bijis 2005. gads?

Gints: Tiešām jauks bija mūsu ģimenes ceļojums pa Kurzemi.

Solveiga: Gints šovasar manos laukos pie tēta iemācījās makšķerēt. Gulējām tikai teltīs. Toms bija interesantā nometnē Daugavpilī.

Ko gaidāt no Jaunā?

Gints: Lai būtu vēl interesantāki ceļojumi!

Solveiga: Lai mājā viss kārtībā, lai raiti rit remonts, lai izdodas daudz ko jaunu panākt un piedzīvot!

*Priecīgus Ziemassvētkus Jēkabsonu ģimenei novēl:
Daiga Delle.*

Mīļi sveicam!

Soreiz sūtām jums mazo rūķīti ar šādu vēlējumu:

*Līdz ar jaunu gadu loku
Sniedziet savai laimei roku.
Lai jums dzīvē netrūkst prieka
Un lai bēdu nav nenieka.*

85

10.I VENIAMĪNS AĻŠINS, Rīgas
22.I VALENTĪNA SKUJA, Rīgas

75

3.I JĀNIS DZIRNIS, Valmieras

70

4.I ULDIS MELNŪDRIS, Smiltenes
8.I JEVGENIJA VĀRPIŅA, Rīgas
15.I FĒLIKSS MEĻĶIS, Smiltenes
27.I RASMA ŠTEINBERGA, Rīgas

65

17.I GAĻINA LAPTEVA, Rīgas
27.I PĒTERIS POIKĀNS, Ventspils
29.I IMANTS MARKITĀNS, Daugavpils

60

27.I ĒRIKS RIKENS, Rīgas

55

1.I LUDMILA MĪLGRĀVE, Rīgas
9.I TATJANA NIKOLAJENKO, Rīgas
11.I VASILIJŠ MEIJA, Rīgas

50

1.I JUZEFA MAKEJEVA, Rīgas

Uz gadumijas balli!

Sestdien, 31.decembrī pl.21 Kandavas ielā 27 KC «Rītausma» sadarbībā ar NIAF «Klusums» organizē Vecgada balli, veltītu fonda «Klusums» 5 gadu jubilejai.

Programma:

- * galdīju konkurss,
- * atrakcijas,
- * loterija (saglabājiet ielūgumu),

* dejas un citas jautrības.

Ielūgumus varat saņemt pie Guntara Beisona vai Marutas Piternieces līdz 22. decembrim. Pieaugušajiem — 5 Ls, skolēniem — 3 Ls.

Līdzī jāņem «groziņš».

Laipni gaidīti visi, kas vēlas kopā aizvadīt Veco un sagaidīt Jauno gadu!

«Es vēlos strādāt»

Par visu vairāk viņi vēlas — atrast darbu

Darba biržā nav griezusi, jo netic, ka tur var palīdzēt nedzirdīgiem cilvēkiem. **Aijai Pavārei** (Liepāja) tāpat nav paveicies ar «Dailradi», un nu viņa jau 15 gadus nestrādā.

Savukārt **Pāvels Osetrovs** agrāk strādājis Vagonrūpnīcā. Bet tad štati samazināti... Nu viņš piepelnās, kā spēj — ar biedru grupu kopā izgatavo un

pārdod lielformāta fotobildes.

Nadja Savenko (Rēzekne) pašlaik bez darba, kaut arī prot šuvējas un krāsotājas darbu, bijusi arī apkopēja. **Raisa Cīvkunova** (Ventspils) ir bezdarbnieku uzskaitē pēc ēdināšanas firmas bankrota pirms diviem gadiem. Pusgada laikā kursus labi apguvusi datorprasmī, bet darbu nevar dabūt — dažviet darba de-

vēji pieprasa spēju runāt pa telefonu, citur grāmatveža zināšanas utt.

Visiem viena vēlēšanās — atrast darbu

Iepazīšanās nodarbībā katrs mācījās pats sevi iepazīt, saucot sev raksturīgākās īpašības: es esmu — draiska, izturīga, nervoza, gaiša, augstsirdīga, esmu pavēlošs, pacietīgs, rūpīgs, asprātīgs, apzinīgs utt.

Tādi viņi visi kopā ir savā interešu un prasmju daudzveidībā, bet ar vienu lielu vēlēšanos — strādāt. Lai izdodas!

Uzmanību!

LNS Rehabilitācijas centrs Rīgā, Elvīras ielā 19 slēgts apmeklētājiem no 24. līdz 31. decembrim. Visi laipni gaidīti 2006. gada 2. janvārī.

«KS»aicina

Soļosim kopā arī nākamgad!

Ziemassvētku Dievkalpojums Jāņa baznīcā nedzirdīgajiem notiks 25. decembrī pl.15.

Mīļi gaidīti!

Galvenā redaktore:

Ilze Kopmane.

Datordarbs:

Gunta Birnīte, Armands Paegle.

Iespiests SIA «Elpa-2»

Kādi ir tavi vārdi, tādas būs jūtas. Un no jūtām radīsies tavi darbi. Un, kādi būs darbi, tāda būs arī tava dzīve.

Sokrāts, sengrieķu filozofs

Materiāli sagatavoti ar ES finansiālu atbalstu. Par to saturu pilnībā atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība, un tie nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli.

Kā veicies līdz šim? Ko tālāk?

Ilze Kopmane

Uz šiem jautājumiem meklēja atbildes vairāk nekā simts Eiropas sociālā fonda EQUAL programmas projektu īstenotāju Latvijā — gan tie, kas par projektā piešķirto finansējumu veic dažādas aktivitātes, gan tie, kas uzrauga un koordinē to vispārējo norisi.

Pavisam desmit projektu

Pašlaik Latvijā darbojas desmit šādu projektu, kas tika izvēlēti kā labākie no konkursā iesniegtajiem 39 projektiem. To galvenās kopīgās iezīmes un radītās vērtības saistās ar nacionālo partneru un starpvalstu sadarbības attīstību un jaunu pieeju (inovāciju) meklējumiem sociālo jautājumu risināšanai nākotnē. Šajā nolūkā jau izlietoti 800 tūkstoši latu, tas ir 11% no visa ielānotā apjoma.

Pirmie panākumi

Konferences dalībniekus uzrunāja labklājības ministre D. Staķe, šīs programmas vadītājs, LM valsts sekretāra vietnieks I. Alliks, kā arī projektā iesaistītās organizācijas — Resursu centra «Marta» vadītāja I. Lāce. Runātāji atzīmēja, ka sabiedrībā valdošā sākotnējā skepse par projektos risināmiem jautājumiem ir pārvarēta un iezīmējušies pirmie panākumi. Visi veiksmīgi darbojas ar partneriem Latvijā un ārvalstīs, risinās pilotprojekti, apmācības, pētījumi, tapuši metodiski materiāli, publikācijas.

Par paveikto zināmu priekšstatu sniedza arī izstāde, kur katrai dalīborganizācijai bija savs stends. To skaitā — arī LNS projekts «Klusās rokas» prezentēja savu projekta norises struktūru, izvietojumu Latvijā, Z. Ungura pētījumu par nedzirdīgo sieviešu nodarbinātību u.c.

Jauni izaicinājumi

Rosinošs bija darbs grupās, kur interesantā diskusiju formā tika atklātas grūtības, problēmas un izaicinājumi, ar kurām sākuma posmā saskārušies projektu realizētāji. To vidū — pušu pieredzes trūkums jaunu, vēl nebijušu tēmu risināšanā, komandas veidošanā, ārvalstu kontaktu dibināšanā un saskarsmē ar partneriem, apjomīga finansējuma apgūšanā, sabiedrības stereotipu pārvarēšanā u.c. Gūtas jaunas atziņas: projekts sniedz iespēju gan ņemt (no partneru un no ārvalstu pieredzes), gan dot (arī mums pašiem ir savas patiesas vērtības!). Darbs projektā mudina apgūt svešvalodas, aktuālo terminoloģiju un tehnoloģijas, tolerances prasmi, rosina iedvesmu un nākotnes vīzijas.

Visi vienprātīgi secināja: šāda ikgadēja tikšanās ir labs uzmuntrinājums, grūtības ir pārvaramas un izaicinājumi virza uz risinājumiem, uz attīstību.

«Klusās rokas» pārējo vidū

LNS konferencē komandu pārstāvēja projekta «Klusās ro-

kas» darba grupa un tulki (attēlā). Droši varam teikt, ka mūsu projekts uzsākts sekmīgi, un pārējo vidū varējām palepoties ar dažiem konkrētiem veikumiem (pētījumiem, pilotprojektiem utt.). Pētījumu grupas vadītājs Z. Ungurs konferences laikā sniedza interviju televīzijai, tematiskajās grupās dalījāmies savā pieredzē un arī mācījāmies no citu pieredzes.

Jāatceras galamērķis

Noslēgumā ES struktūrfondu departamenta direktore E. Miča uzsvēra, ka visā tālākā darbā jāatceras galamērķis — pēc 2,5 gadu darba projektā iegūto pozitīvo rezultātu pārņemšana un ieviešana ikdienas praksē, katras organizācijas un visas sabiedrības dzīvē. Viņa informēja, ka ES struktūrfondi turpinās atbalstīt visas labās ieceres arī 2008. ga-

dā. Tātad jādomā atkal par jauniem projektiem.

Austrumu gudrība

Darāmā vēl ļoti daudz — ir un būs nākotnē. Kad kaut kas sāk likties par grūtu vai nepadarāmu, jāatceras kāda sena Austrumu līdzība, kas izskanēja vienā no darba grupām.

Tas ir stāsts par kādu ķīnieti, kurš dzīvoja mazā ciematā kalnu ielenkumā. Kalni bija tik vareni, ka visu laiku aizsedza sauli un iepakā augu dienu valdīja krēsla. Viņš aicināja ciema ļaudis rīkoties, rakt eju cauri kalnu grēdai, veidot spraugu saules stariem. Ļaudīm tas likās neiespējami un viņi nenāca talkā. Tad uzņēmīgais vīrs sāka rakt viens: dienu no dienas... Kalni nobijās, un kādu dienu paši pašķīrās, paverot ceļu saules stariem.

Motivācija: būt un attīstīties kopā

Starptautiskā sadarbība: koordinācijas un pieredzes apmaiņas vizītes
Tikšanās ar ārzemju partneriem

Projekta «Klusās rokas» ietvaros notikušas jau vairākas Latvijas pārstāvju vizītes ārzemēs, lai tiktos un apspriestu projekta izpildes gaitu ar Vācijas, Slovērijas un Čehijas partneriem. Notikušas trīs darba vizītes (Prāgā, Potsdamā) un viena studiju — vizīte Vācijā (par tām tuvāk — 2. lpp.).

Tikšanās Potsdamā

Studiju vizīte Vācijā

Zigmārs UNGURS

No 22. līdz 25. novembrim pārstāvji no Valmieras pilotprojekta Dace Lāce, Iveta Lāce, Nadežda Jefremova, Gunta Bērziņa un pētījumu grupas vadītājs Zigmārs Ungurs pabija Vācijā vizītē pie vācu partneriem – Brandenburgas EQUAL-DP «FAIRWAY» projekta realizētājiem (*attēlā*).

Bija interesanti salīdzināt datus un faktus sociālajā sfērā

Tikšanās un darba programmu bija sagatavojuši vācu partneri saskaņā ar noslēgto starptautiskās sadarbības līgumu un Latvijas puses iepriekš piesūtītiem konkrētiem jautājumiem.

Mēs tikām izmitināti Potsdamas viesnīcā *Kongresshotel*. Turpat Potsdamā notika tikšanās ar Brandenburgas EQUAL-DP «FAIRWAY» sadarbības partnera Potsdamas *DeafCOM* pārstāvjiem Uvi Šēnfeldu un Andreasu Kēnigu, kuri iepazīstināja ar Brandenburgas un visas Vācijas sociālās integrācijas modeli. Tika minēti konkrēti dati, likumi, skaitļi, Latvijas puse savukārt sniedza savus datus, un izvērtās interesanta diskusija, salīdzinot abu valstu sociālā atbalsta modeļus. Vācijā ir atšķirības starp atsevišķiem federatīvo apgabalu modeļiem un sniegtās palīdzības veidiem, tāpat ir atšķirīgas problēmas Austrumvācijā un Rietumvācijā. Uzzinājām arī jaunākās

plānotās pārmaiņas Vācijās sociālā atbalsta koncepcijā, kuras no vācu partneru puses tika kritizētas, it īpaši plānotos ierobežojumus zīmju valodas izmantošanā skolās bērnu apmācībā.

Apmeklējām arī *Integrationsfachdienst* centru, kur iepazīsināties ar integrācijai darbavietā asistentu dienesta darbu. Varējām pārliecināties, ka atbalsts, kas Latvijas nedzirdīgajiem ir visvairāk nepieciešams integrācijai darba tirgū, šeit tiek veiksmīgi īstenots dzīvē. Ļoti vērtīga tikšanās, kura ietilpa, jo uzdevām daudz jautājumu.

Tikāmies ar Potsdamas rajona Nedzirdīgo asociācijas pārstāvjiem, no kuriem ieguvām papildus informāciju par dzirdes invalīdu sociālā atbalsta formām.

Savukārt Berlīnes Nedzirdīgo biedrībā tikāmies ar nedzirdīgajiem Berlīnes iedzīvotājiem, ar kuriem notika nepiespiesta domu apmaiņa par dzīves apstākļiem Latvijā un Vācijā. Vēl guvām informāciju par integrācijas centra *UnerHort e.V* darbību, noskatījāmies mācību filmu.

Braucienā iegūtās informācijas apjoms ir diezgan liels, pašlaik tas tiek apkopots un tiks nosūtīts vācu partneriem precizēšanai, pēc tam tiks pārtulkots un būs pieejams LNS mājaslapā.

Pie čehiem Prāgā

LNS projekta «Klusās rokas» vadītājs A.Pavilins un pilotprojektu vadītāji S.Gerenovska, D.Lāce un I.Kalniņš 2005.g. 1. — 4. decembrī piedalījās Čehijas organizētajā starptautiskā apspriedē Prāgā.

No Arnolda Pavlina atskaites

Pirmajā dienā bija tikšanās ar starptautiskajiem partneriem, kopīgas vakariņas, pieredzes, prakses, viedokļu apmaiņa neformālā gaisotnē.

Otrā dienā visu partnerību pārstāvju apspriedē katrs prezentēja projekta realizācijā pašreiz sasniegto. Secinājums — projekti tiek veiksmīgi realizēti, vienīgi slovakieši joprojām turpinās finansiālas problēmas. Tad sākās darbu grupu sēdes. Latvijas puse bija atbildīga darba grupā «*Nedzirdīgo savienošana ar darba tirgu*». Grupa analizēja mērķus, rezultātus, laika grafikus turpmākajiem posmiem.

Latvija uzņēmās sastādīt kopīgas aptaujas anketas par projektu, saskaņot to ar partneriem un izveidot finālversiju, kā arī 2006. gada jūnijā Latvijā organizēt darba partnerības vadības grupu sēdi, bet 2006. gada septembrī uzņemt partneru studiju vizīti Rīgā.

Paralēli strādāja otra darba grupa par kopīgas *web* lapas izveidi, ko vadīja Čehija, bet no Latvijas puses piedalījās Rēzeknes pilotprojekta vadītāja S.Gerenovska. Tika sastādīts izvērtēšanas procedūru kalendārplāns.

Komandējuma trešā dienā mūsējie — D.Lāce, S.Gerenovska piedalījās Vācijas grupā par kopīgas *datu bāzes izveidi sociālos un juridiskos jautājumos* un šo datu salīdzināšanu dalībvalstīs.

I.Kalniņš piedalījās Slovākijas grupā par *nedzirdīgo izglītības problēmām*. Jāatzīst, ka tas izrādījās problemātiski, jo slovaku projekta tematika neatbilst «Kluso roku» mērķiem un aktivitātēm.

Noslēgumā notika starptautiskā projekta «*Aiz klusuma robežas*» vadības grupas sēde. Tika precizēts nākošās tikšanās laiks — 2005. gada 1. — 4. jūnijā Latvijā, apstiprināts iekšējās izvērtēšanas plāns. Čehija informēja, ka pretēji sākotnējiem solījumiem kopējās *web* lappuses izveidei, tomēr nebūs pilnībā bezmaksas. Latvijas puse informēja par problēmām sadarbībā ar slovaku partneriem par nepieciešamām papildus konsultācijām.

Dace Lāce:

Tikšanās laikā secināju, ka mums var veidoties laba sadarbība ar vācu partneriem. Ir redzami saskares punkti sociālo jautājumu jomā. Partneru perspektīvā izveidota 4 valstu kopīga datu bāze sociālos un juridiskos jautājumos, ceru, veicinās arī mūsu pilotprojektā izvirzīto uzdevumu izpildi.

Attēlā: Valodas (latviešu, čehu un starptautiskā zīmju valoda, angļu un čehu valoda) problēmas šajā tikšanās reizē lieliski palīdzēja atrisināt Marika Antonova, bijusī Raiņa skolas skolotāja, nedzirdīgo jauniešu kustību teātra vadītāja, kura patlaban apgūst teātra mākslu Čehijā.

Nodarbinātība. Ģimene. Sabiedrība

«Nedzirdīgie nav nelaimīgi, tikai viņiem nav ērti dzīvot...»

Inese Immure

Kad tikos ar Fominiem, par viņiem nezināju neko. Gribējās iepazīties ar kādu bezdarbnieka ģimeni no Rēzeknes. Šinī pilsētā dzīvo 59 nedzirdīgo savienības biedri, no kuriem 13 ir bezdarbnieki. Daži jau daudzus gadus pieraduši pārtikt tikai no savas invaliditātes pensijas un savu vecāku palīdzības, tāpēc viņi nav motivēti meklēt darbu. Savukārt citi nevēlas strādāt jebkuru gadījuma darbu un nevar atrast ko atbilstošu savām interesēm.

Rēzeknes Nedzirdīgo biedrības vadītāja Sandra Gerenovska intervijai ieteica vienīgo daudz bērnu ģimeni Rēzeknē – Fominus. Saruna ar Andri un Ilonu notika nedzirdīgo klubā. (*Brīžam intervijā iesaistījās arī Sandra.*) Neviens no viņu trim dēliem tajā dienā nevarēja atnākt līdz. Vecākais dēls Nikolajs (20gadi) atradās pie vecmāmiņas, Viktors (18) tobrīd viesojās pie savas draudzenes, un jaunākais dēls Dmitrijs (12) baudīja lauku gaisu pie drauga. Visi dēli ir dzirdīgi. Pats Andris ir nedzirdīgs no dzimšanas, viņa vecāki ir vārdzirdīgi, bet Ilona, kuras vecāki ir dzirdīgi, zaudēja dzirdi 3 gadu vecumā slimības dēļ.

* Kopsoli: Kā jūs iepazīnāties?

Ilona: Tolaik biju aktīva pašdarbiece, dejuju tautas dejas. Mēs, rēzeknieši, braucām uz Daugavpils nedzirdīgo klubu uzstāties, un tur arī Andri ieraudzīju. Tā kopā esam jau 20 gadus.

* KS: Vai nav grūti audzināt dzirdīgos bērnus?

Ilona: Nē, mums viņi prot zīmju valodu, īpaši jaunākais. Viņš lieto zīmes kā nedzirdīgais.

Sandra: Gribu piebilst, ka visiem trim dēliem ir kaut kas no tēva. Pats Andris ir kaislīgs makšķernieks, mīl basketbolu un baudīt dzīvi. Vecākais dēls, manuprāt, ir dzīves baudītājs, vidējais – makšķernieks, un jaunākais no tēva būs mantojies mīlestību uz basketbolu.

* KS: Pastāv uzskats, ka dzirdīgie bērni ne vienmēr ciena savus nedzirdīgos vecākus. Kā jūs domājat?

Andris: Nē, mums nav tādu problēmu. Protams, reizēm arī strīdamies, bet tas notiek tāpat kā visās ģimenēs.

* KS: Kā dēli tika galā ar mājas darbiem?

Andris: Mums šajā ziņā visai grūti vi-

ņiem palīdzēt. Vecākajam dēlam mājasdarbos latviešu valodā palīdzēja toreizējais nedzirdīgo tulkis Regīna Mizere. Vidējais dēls mācījās logopēdiskajā internātskolā, tur talkā nāca audzinātājas. Jaunākais, kas tagad ies 6.klasē, ar mājasdarbiem tiek galā pats. Ja tiešām kaut ko vajag, palīdz vecākais brālis.

Ilona: Tagad arī vecākie dēli ir bez darba. Grūti to atrast, ja nav diploma kādā specialitātē.

Andris: Jā, un arī es pašlaik nestrādāju. Kādreiz bija darbs – mūsu pašu Daugavpils uzņēmumā strādāju par elektromontieri. Kad apprecējos, pārcēlos uz dzīvi pie sievas Rēzeknē un iestājos darbā firmā «Ceļi un Tilti». Mēs, 5 nedzirdīgi cilvēki, bijām nodarbināti ceļu labošanā. Bet vēlāk firma samazināja štatus, mūs visus piecus atlaida. Tad strādāju dažādus darbus – biju gan krāvējs, gan taisīju kastes, gan sagatavoju būvmateriālus. Tagad esmu bez darba. Nevaru tā teikt, ka dzirdīgie negrib mani pieņemt. Vienkārši neesmu apguvis nekādu amatu. Tagad jau visur prasa speciālistus.

* KS: Vai esi domājis par kādiem kursiem? Nodarbinātības aģentūra taču tos piedāvā!

Andris: Līdz šim neesmu par to domājis. Labi, bet kā tad es mācīšos kopā ar dzirdīgajiem? Vai varēšu dabūt tulku?

Sandra: Par šo jautājumu runājam ar Nodarbinātības aģentūru. Teica, ka būtu vēlams, lai grupā būtu 10 nedzirdīgie, tad tulku lekcijām nodrošinātu. Bet kur to ņemt, ja mums Rēzeknē ir tikai viens!

* KS: Ko tad jūs mācītos?

Andris: Jādomā. Laikam galdniecības amatu.

* KS: Kur jūs, Ilona, strādājat?

Ilona: Strādāju par šuvēju SIA «Pati» tepat Rēzeknes mācību ražošanas uzņēmuma telpās. Kādreiz šeit strādāja daudz nedzirdīgo šuvēju. Nu es esmu palikusi vienīgā. Firmā vēl ir meistars- piegriezējs un direktors. Šujam halātus, palagus, spilvendrānas. Turpat 1.stāvā ir veikals, kas tirgo šīs preces. Pieņemam arī individuālos pasūtījumus. Pašlaik šujam dažādus izstrādājumus slimnīcai. Jau 22 gadus esmu šajā vienā vietā, mainās tikai firmas.

Sandra: Viņa ir lieliska šuvēja. Ja kādam vajag saīsināt bikses vai nomainīt rāvējslēdzēju, lūdzu, viņa to izdarīs ātri un

kvalitatīvi.

* KS: Kur apgūvāt šuvējas specialitāti?

Ilona: Rīgas 16.profesionāli tehniskajā skolā. Tur mums bija nedzirdīgo grupa, un šūšanas skolotāja pati arī nedzirdīga – Veronika Cvetkova.

* KS: Kā ar iztikšanu?

Ilona: Dzīvojam taupīgi. Reizēm vīram ir kādi gadījuma darbiņi. Vēl mums abiem ir invaliditātes pensija. Kad dēli bija mazāki, tad sociālās palīdzības dienests deva mums pabalstus un nodrošināja ar brīvpusdienām skolā.

* KS: Ko darāt brīvajā laikā?

Andris: Katru nedēļas nogali braucu makšķerēt. Esmu bijis pie daudziem ezeriem, bet vismīļākais man ir Rītinis. Tas ir bagāts ar līdakām.

* KS: Kas tās zivis tīra?

Andris: Mēs abi. Un ēst arī gatavojam abi kopīgi. Piemēram, sieva vāra vai cep kartupeļus, bet es gatavoju kaut ko no gaļas.

* KS: Kā ar drēbju mazgāšanu un gludināšanu?

Andris: Tur punktu vairāk sievai.

Ilona: Es brīvā laikā adu, skatos TV.

* KS.: Ko jūs skatāties?

Ilona: Ziņas, dokumentālas filmas. Mākslas filmas neskatos. Tur titri ir krievu valodā.

Andris: Laika ziņas, sporta jaunumus. Filmās, ko skatīties, izvēlos pēc apraksta TV programmā. Jā, saprast grūti, bet dažreiz jaunākais dēls pastāsta, kas tajā filmā notiek. Regulāri apmeklējam savu nedzirdīgo klubu. Mēs taču esam Nedzirdīgo savienības biedri! Ar interesanti noklausos avižu ziņu izklāstu. Apmeklējam pasākumus, kas saistās ar lielo svētku atzīmēšanu. Klubā izmantoju arī datoru, kur uzziņu tos jaunumus, kas man nav pieejami no TV nedzirdības dēļ.

Vienmēr skatāmies TV raidījumu «Kopā». Ja paspējam būt līdz sešiem mājās, vērojam arī TV ziņas ar surdotulkojumu. Tulks tur gan tāds pavisam maziņš un raidlaiks arī par īsu- tikai 10 minūtes. Vajadzētu tulkot arī citus raidījumus, piemēram, par dzīvniekiem, ko rāda Latvijas TV u.c.

Krievu laikā ar interesi skatījies Maskavas TV, kas tulkoja "Dzīvnieku pasauli" zīmju valodā.

Nedzirdīgie nav nelaimīgi...

Skatos arī pantomīmas iestudējumus Krievijas TV. Reizēm no turienes var gūt interesantas idejas, pašiem kaut ko iestudējot. Kopā ar S. Gerenovsku, V.Kunicki un kluba vadītāju cenšamies uz katru pasākumu sagatavot kādu jaunu pantomīmas etiādi. Mums jau nav skolotāja, pie kā varētu pamācīties. Pašiem vien jātiek galā.

Sandra: Vēl mēs, nedzirdīgie, katru piektdienu ejam spēlēt basketbolu. Ja atnāk kādi piecpadsmit spēlētāji, tad iznāk vairākas komandas un spēlēt ir interesanti. Bet reizēm atnāk tikai pieci. Spēlējam kopā ar bērniem. Andris mums jau ir profesionāls spēlētājs.

Andris: Kādreiz spēlēju Daugavpils komandā, kad dzīvoju tur. Arī skolas laikā aizrāvos ar basketbolu.

KS: Vai nav iespējams Andrim spēlēt kopā ar līdzvērtīgiem dzirdīgiem basketbolistiem?

Sandra: Varētu painteresēties. Zinu nedzirdīgo futbolistu Andri Bogdanovu no Ludzas, kas spēlē Sanktpēterburgas komandā. Profesionāls spēlētājs. Viņš jau gribētu spēlēt Rīgā, bet ir nepilsonis.

Andris: Nezinu, kā sazināšos ar dzirdīgiem spēlētājiem. Bet, ja būtu tāda iespēja, tad noteikti izmantotu.

KS: Vai nedzirdību uzskati par nelaimi?

Andris: Nē, nedzirdīgie nav nelaimīgi, tikai nav ērti dzīvot, jo vienmēr ir problēmas sazināties ar dzirdīgiem cilvēkiem. Man gribētos vairāk kontaktēties ar dzirdīgajiem, lai pasaule būtu plašāka. Mūsu, nedzirdīgo, ir maz.

Firmas nosaukumi mainās, bet Ilona šajā vietā strādā nemainīgi 22 gadus

Nezaudēt mērķi

Ilze Kopmane

— aicināja projekta vadītājs A.Pavļins piektās pārstāvniecības sapulces dalībniekus (6.XII). Projektā «Klusās rokas» sākušās dažādas publiskās aktivitātes, kurās iesaistīti gan brīvprātīgie, gan nedzirdīgie cilvēki — pasākumu dalībnieki visā Latvijā.

Bet mērķis šajā projektā ir būtisks un svarīgs ikvienam nedzirdīgam cilvēkam — secināt, kas nepieciešams, lai veicinātu nedzirdīgo, it īpaši sieviešu nodarbinātību un panāktu viņu aktīvāku līdzdalību sabiedriskajos procesos. Un tālāk — uz šo secinājumu pamata iesniegt Saeimā, valdībā priekšlikumus izmaiņām likumdošanā.

Kā mēs, projektā iesaistītie darbinieki, ejam uz šo mērķi, kādas metodes un pasākumus izmantojam, kādā mērā tie spēs atklāt patieso situāciju un tās objektīvos cēloņus — tas atkarīgs no mums ikviena paša. Tātad visi pasākumi jāvirza uz to, atgādināja A.Pavļins.

Tika uzklausi pilotprojektu vadītāju ziņojumi.

Valmieras biedrībā izveidojusies laba darba komanda. Tur praksē tiek pārbaudītas dažādas jaunās sociālās atbalsta formas, lai pēc tam veiksmīgākās ieviestu dzīvē. Darbs rit ciešā saistībā ar vietējo pašvaldību un nodarbinātības dienestiem, un tajā aktīvi iesaistījušies paši nedzirdīgie valmierieši.

Rēzeknes biedrība — uz praktisku aktivitāšu pamata ap-

kopos datus un secinās, cik efektīvi nedzirdīgo nodarbinātību var veicināt informāciju tehnoloģiju izmantošana. Patlaban jau notikuši vairāki semināri un darbnīcas par darba attiecībām tiesiskā un psiholoģiskā aspektā, desmit nedzirdīgās sievietes praktiski iepazinušās ar datorprasmes piedāvātām iespējām utt.

Darba grupa no partnera — **jauniešu organizācijas «Efraims»** pēta Latvijas un ES darba likumdošanu un nedzirdīgo jauniešu iespējas iegūt izglītību. Grupas vadītājs I.Kalniņš lūdza rast iespēju pētījumu grupai veikt jauniešu aptauju atbilstoši projekta tematikai.

Pētījuma grupa Z.Ungura vadībā veic otro aptauju — šoreiz par tām nedzirdīgajām sievietēm (multiinvalidēm), kurām līdztekus nedzirdībai ir citas kaites. Bet 2006. gadā pētījuma uzmanības lokā nonāks nedzirdīgās cittautesietes.

Visiem pasākumiem, vēlreiz uzsvēra A.Pavļins, mūs jātuvina galamērķim, lai noslēgumā varam teikt pavisam vienkārši: darījām visu iespējamo, lai izmainītu nodarbinātības politiku un nedzirdīgie cilvēki vieglāk dabūtu darbu.

Atbildīgā par izdevumu:
Ilze Kopmane.

Materiāli sagatavoti ar ES finansētu atbalstu. Par to saturu pilnībā atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība, un tie nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli.

Projektu administrē
LR Labklājības ministrija

Dzimumu līdztiesība: Vīrietis. Sieviete. Līdzsvars?

Nodarbināto laika izlietojums (stundas nedēļā)

